

CELDÖMÖLT HIRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS- ÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celdömölki, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felolószerkesztő:
NAGY INRE

Előfizetési árak:
1 évre 10, 1/2 évre 5, 1/4 évre 2.50 pt
Megjelenik minden szombatban.

Németországban

A nagyobb sikere van a jó magyar könyveknek. Akadnak ugyanis egyesek, akik e sorokat olvasva, elhúzzák a szájukat: ezt már régen tudtuk, sőt nemcsak ezt, hanem azt is, hogy általában a magyar könyveknek nagy sikere van a „nemzetközi piacon”. Ha azonban közelebbről megnézzük ezt a „nemzetközi piacot”, akkor a régi és a „modern” áru között igen nagy különbséget találunk.

Egyedül az volt a helyes, hogy külföldön azok arattak tiszte virágélelt sikereket, akik egyáltalán nem a magyar felhívásúak, nem a magyar fel-

át fejezték ki műveikben. Nem is fejezhetik ezt el márnak azért sem, mert rendszerint sem voltak magyar származásúak, s bármilyen jó magyarok voltak is egyébként, éppen azért, mert idegen ösztöneik voltak, idegen volt a szülteől örökölt lélek, a magyar lényegét ezért sem fejezhetik ki. Márként azonban nem is akarták kifejezni. Hamar észlára jöttek azzal, hogy ők a magyarokat nem tudhatják művészi módon ábrázolni, s olyan „nemzetközi” módon írják műveiket, ahogyan általában a nemzetközi ponyvárdák írtak, színtelenül, jellegtelenül s erkölcsietlenül. E művekről ugyan a hazai és külföldi nézőcsok az állítottak, hogy Morzszakalkotók, csak magyar ember is megtevéte volna ezzel. de azán alighogy elfogyott a buszá honorárium, a könyvet csodálatosan elfeledték. Egy-két év múlva a kutyá sem beszél rólok. Így arattot „világ-síert” Körmenyű Ferenc, Böl-des Jolán (A halászlé macská utcaján), Földi Mihály, kinek színműveit még nevére víta loyit. Azaz, hogy nem is a származásáról, mert arról régen közle-domást volt, hogy keresztény vallást zárd, hanem a nevérol. Kolozsváry-Borosa Mihály most egy eldöntöte, hogy „név” névre hallgatott Miklóst, akit Finnországban is úgy reklámoztak, mint „a lefejtelmet”. A fiának csak azért. ezen a plinkónt fejedelmesség (s épp-egy csaválótka a fejüket, mint a Nobel-bérléség, mikor Herzog (Herzog) Ferencot ajánlották neki). Földes Jolán (Grünfeld) volt annakelőtte, s így tovább. Ezek képviselik a magyar színeket a könyv-nemzetközi pia-

cán. Hát ilyenek a magyarok? — kérdezte a jámbor finn vagy francia olvasó. Zsidók ezek a magyarok? — kérdeztek bihetelenül csóválva a fejüket. S a balke magyar csámcsosmit ezek fércművein, miközben fajtájából nagy írónak gyémántszemeit elszórta az útmenén, mint valósa-gos létező. Hát mégba hozzá vesztük ezeket a szíró szon-lórókhöz az egyéb nemzetiségek-ből asszimilálódott jött magyarok hangos magyarkodását, amivel a valódi magyarok így magyarsá-gát kétségbevonni igyekeztek, teljesen lea a kép, amit arról az áldatlan helyzetről festhünk magunknak.

Létezők hata, nagyot fordult az idő pár év alatt. Magyar-szég legnagyobb lírai mindeült elismerése találnak a nemzetek szellemi versenyén. Szobrászat-ban a legutóbbi párisi világlá-lításon Borbereki Kovács Zoltán és Meggyey Ferenc vittek el a nagy díjakat. Zenében Bartók csak a minap is Beethoven egye-nese utódként emlegették s méltán. S lit van most mindenek rá-adásul a legújabb örvendés hír: a német könyvpiacra meg-fellenek remek fordításban a magyar szellemi élet legnagyobb-ja: nem a jött magyarok, ahogy Ady Endre nevezte őket, hanem valóban magyarok. Lefordítják például Zrínyi Miklósnak a mű-veit, ezeket a pártatlanul értékes s az örök magyarság számára mindenkor a nemzeti élet elga-zító kalauzá jelentő műveket. Megszólalnak Bethlen Gábor le-velél, Kossuth és Széchenyi írás-sal. Hát még ha tudjuk azt, hogy Móricz és Tamási művei közül nem egy már meg jelent ebben a sorozatban. Igazán büszkék le-hetünk, hisz végre nem a stré-bokból és zsidókból jött asszim-ilánok tehetésgéteit a szerhada képviselő bennünket külföldön, hanem valóban legnagyobb ma-gyar tehetségeink.

Figyelemre méltó az is, hogy Balassi Bálint és Remay János katona-küldetésényinek. Kodály Zoltán kísérő zenéjével milyen nagy sikerült volt nemzetközben Berlinben. Amire a magyar kö-zönség a tunya nyolcvanlósos desk azt mondja, hogy régiség, elavult dolgok, unalmasok, az a német közönség a beszámoló szerint valószággal szívesen. A régi jó, magyar ízeket élvezti a német közönség.

Ebben a munkában, amely végre igaz arunkat, s nem európa-ra mázolt idegenjeink jel-lékiségét van hivata bemutatni a nyugati népeknek — a legkitt-nőbb hazai és német fordítók működnék közre. A tudományos művek egész sora látható már nap-világot. A legnagyobb német szí-vezetek egyike, Heinrich George egyik előadóján klasszikus és modern magyar íróktól és költők-től adott elő sajtó válogatásában, ami igen nagy szó? Nem azt ad-ta elő, amit állba teszek, hanem annyira ismerté irodalmunkat, hogy ó maga válogatott.

A magyar irodalom így, ha egyelőre csak német tolmácsola-sában is, bevontat a nyugati népek olvasótáborának tudatába. Ebben az évben kb. 30 magyar író költő műveit német kiadó-vál a papírruság ellenére is. Kuzsoltányi novellái most jelen-nek meg, de már megjelent Nyi-rónék „Az én népem” című kö-telete, Mórlec Zsigmond Erdély-e (hatalmas történelmi trilógia), Ta-mási „Szőkénia királyi”-ja. U-gyancsak megjelent a tudomá-

nyos művek sorában „Hóman Kö-zépkora” és „Szent István”-ja, most jelenik meg Deár József Magyar története. Mindenképpan örülünk ennek a sikernek, amely-ről bátran bízhatjuk, hogy nem-csak siker lesz, de lesznek tartós eredményei is. Ez is egy nemis külföldi propagandánknak, még hozzá olyan, amelyre bármilyen nagy öszegyet sem szabadna saj-nánunk még akkor sem, ha nem a német kiadók adnák ki e mű-veket. Amikor a magyar irodal-mat és tudományt szívnálban és természetesen meg sem kellő közönyöz államok veitnek ellenséges propagandák egész sereg hazugsággal akarja meg-tévezteni a veitnek szívesbéges és ellenséges táborokat egyaránt,

S írókban le fogyunk meg min-dent a hazai, valóban magyar, s nemcsak magyaros, vagy álma-gyar, irodalom és művészet tá-mogatására.
Porge Dániel

Hogyan jöttek haza bukavinali magyarok!

Erről írt könyvet Nemeth Kálmán bácsijószeffalvi plébános

(Nemeth Kálmán bácsijószeffalvi plébános írásai alapján írták meg, hogy a bukavinali magyarok hazajószeffalvi plébános, amint az az alábbiakból is kiderül.)

Nemeth Kálmán élete a nagy európai dráma „halkohójába” ke-rült s ma már el lehet mondani, hogy ez az élet a történelem, a magyar nép történetének egy de-rabja, hiszen tulajdonképpen ő valósította meg a bukavinali „m-kelegetés hazahozatását, amelyről ez a mecszéről szakadt nép és az egész magyarság is értesked-őtt egyháson álmodozott. Tud-ják, hogy még Danány Ignác idejében és később is időnként beszéltek a hazatelepítés gon-dolatával, időnként sikerült is va-lósítani megvalósítani belőle, de az egész bukavinali székelység ha-zatelepítésre a legnagyobb ál-mom volt. Pedig Nemeth Kálmán és társai még székelyből ál-modoztak mindazoknak a hazate-lepítéséről, akik a keleti határo-

a nyelvtüket, a hazavagyóknak

Most ismét itt a világban „tanu-tenet, szent írásként” meg-nyitott, az egykori bukavinali, most az új hazai „székelyek” papja! A hazatelepítésről 1858-ban találkoztam vele először, amikor még csak mesélt álom volt a hazatelepítés gondolata s a székely hazatelepítés házában már sok-szor. Most már meggyőződött, oldani. Bácskában láthat és bok-rokat láthatok. Bácsjónfalván a székelyök a székelyi taraságok, művészekkel telv vasútdomokba-árd-ud a keze nyomát. Nemrég két székely betegségen is felsejt, ta-valy még a halálról is beszél. Elmondja, hogy megírta, befekté- — milyen szimbolikus, hogy az istenhegyen írta meg — könyvet, amelyben a hazatelepítés „elír-mentyét és történetét megírta. — Mi a könyvem célja? — Talál székelyesen a kérdésre Né-

metk Kálmán és csak azután folytatja. — Szeretném volna lefolytatni... Kálmán ravasz, amelyről a természetet akörül bontja...

Megkérdem, mikor született meg benne a gondolat, hogy ki megy Bukovinába felkutatni az odaszakadt székelyekhez...

— Krugyerektoromban édesapám akkor Bezeredben, az újonnan felállított határrendőrségen teljesített szolgálatot...

— Krugyerektoromban édesapám akkor Bezeredben, az újonnan felállított határrendőrségen teljesített szolgálatot...

A bukovinai erdők mátyásmadarai

Valami érdekes részletet kérek a könyvből. Gondolkodik egy kicsit és azt mondja:

— Egyik legmélyebb élményem a mi kedves ersemesterünkkel, a híres fatigró Székely Ábértel együtt meg. Mikor Bukovinában először megfordultam a selyk földjén, feltűnt, hogy a természetben az IRNI helyett mindentől IRNI állt. Ast hittem, eltrés. Hogy azonban az agyafutó ersemester mit akart a feltehetőleg birtokos merész és könyvével megfordításával, csak akkor tudtam meg, mikor egyszer benyúltam hozzá. Tíz darab véres-

ember fémtagadta az erdők mátyásait. Felvágta a nyelvéket, aztán egy-egy magyar szót kelt megantulni minden rabmádnak. Ha a „madr” egy szót „megtalált”, akkor visszajött az erdőbe. Az idegen erdő a magyarosodó maderak helytlen

— Haza! Haza! Haza!

A másik mátyás a svédpó, mátyók titemet kiáltotta világára, mélyen elfelejtette az operáció jelét: Ohó!

— Ország, ország... Magyarország!

Amikor még szó sem volt a propaganda titkán és nagy, bírókalmak mozgató tudományáról, a mi székely ersemesterünk így csinált propagandát a hazaférteknek, a bukovinai erdők megjelölt magyar szavát a csak a magyar szavak mind a hazafértek a fűekbe. Az IRNI tit-

kát már csak lüthön, a ban vallotta be nekem a mátyások oktatása és a szópórává bognok építője. Ő az IRNI helyét saját bevallása szerint azért illesztette oda az IRNI-t, hogy megálljon előtte minden ember, akár német, akár román, akár orosz volt is az illető s válsán a fejét, kiejtse a magyar szót:

IRNI?... Mi ez?

Szertelen-zembe a történelemmel

A könyvnek természetesen drámai részletei is vannak, olyan részletek, amelyek a magyar történelem, a Trianon utáni kivágytatása, a fellelé emelkedő út legmegdróbb részleteit mutatják be. Németh Kálmán, a bukovinai székelyek papja, mikor népe lelkébe már csordulig telt a hazavágyással, ájtott Bukovinából és itt kilincsel, járt, kért, sirt és könyörgött, hogy népet hozzak haza. Józseffaiva légeget a harmincas évek végén s már ekkor mozgalmat akart indítani a hazatérésre. Egyik papjárta mondotta neki:

Görgeynek nem engedik meg a Pesti Hírlap olvasását

Száz évvel ezelőtt, 1843 elején György Arisztó írt a Pesti Hírlapnak, hogy járni szeretné a Pesti Hírlapot, hogy a hazai hírekről értesüljön, de emiatt kérvényeszel kell fordulnia a Justice-Hof-stelléhez.

— Mikor még kiadtó voltam, anyám minden könyvet elszedett előlem, amely nem volt kátlónak való olvasmány — írja. — Ha én az ausztrál anyammal akarnék beszélgetni, az üdvözöltem: az égből el kellene pírulni a sorsá miatt! Anyám helyes meggyőződésű cselekedett m. De hol a következetesség kormányon el? Ki van-e útva Magyarországon a Pesti Hírlap?

a magyaroknak? Nem a! De hat akkor az a magyar ember, akinek szerencsétlensége, hogy viszonylag 6 Ausztriában, Csehszlovákiában stb. émi kényeserítik, miért ne örülhessen a betuknek, melyek nemzetének szép előhaladását, nemcsak táklétesedését, magasztos törekvéseit hirdetik? Csak azért-e, minán ezeket a Pesti Hírlap hozza? Még pedig azért, mert a Pesti Hírlapban találni a legtöbb igazat és tartalmasat.

A hatóságok igen ritka esetben engedélyezték a Pesti Hírlap járását Ausztriában. Így Görgey sem kapta meg az engedélyt, és csak a hadsergeből való kivátsán után, prágai végvárszati tanulmány idején, 1847-ben jut hozzá a lap olvasásához.

— Olvasom a Pesti Hírlapot — írja — és pedig meg nem szabadva és teljes megelégedéssel. Hala lenne, már most meg tudom becsülni a magyar ellenzékét és hídd el, mennyire pirulnom kell, amikor olvasom me-maszavát, éppen annyira m hazánkba visszajérni...

g ne csinál Kálmán! A többi el: is mind meggyőztje, ha meghallják, hogy a jószeffáiváknak sikerült a hazatérés!

Mikor aztán a második világháború magyar történelmi napjait és nagy átközlötéseit jötték, a jószeffáivakat már nem lehetett Bukovinában tartani. Hiába épült fel újra a leégett község, hiába volt ezer nehezebb, megindult az Áramias Magyarország felé. Németh Kálmán is lüthön járt, aztán végleg hazaközlözött s nem szűnt meg az illátésekkel a tájain kopogtatni. 1941-ben a legválságosabb történelmi napokban két-szer is úgy jutott be Teletki Pál szér is úgy, hogy a miniszterelnök furdószóbján keresztül turkottott be. Másodszor Teletki Pál tragikus halála előtt egy nappal. Azoknak a beszélgetéseknek a szavalt, amelyek ezekben a hónapokban folytatott Teletki Pállal, naplójába jegyezte fel Németh Kálmán, aki egyébként ezekben az években minden beszélgetéséről, élete minden napjáról naplót vezetett. (Kilenc kéziratok kötetben gyűjtötte össze jegyzetelt, melyek még sok fényt derítenek

ez időkh magyar viszonyaira). Utolsó dráma beszélgetése is a székelyk hazatéréséről van szó. Míg csak lemegegnünk arról a nehéz harcokról, amelyet a hazatérésért folytatott Németh Kálmán s azra kértétre, hogyan tudott mindvégig kitartani, na egyszerűen és nagyon emberi lomást tesz. Az monda

— Egész egyszerűen úgy, hogy tudtam, meg kell csinálnom ezt a dolgot, mert mást nem tehetek. Szándékosan és tudatosan feltegeztem magam mögött minden hídat, már nem volt visszatérés, már csak előre lehetett menni a végén — sikerült.

Németh Kálmán nagy, löba mint 400 oldalra terjedő kötebe egyébként öszel jelenik meg, már sajtó alatt van: Jellemlő hogy ő saját maga gondoskodik a könyv kiadásáról is, a bácsjószeffaivi Zentő Kál-könyv-műhely álya ki. Keremni nem akar a könyvben s jellemző nagylelkűségére, hogy a könyv kérészt a Szenteleky Társaság most készült könyvorozatának engedő át, hogy elősegítse a délvideki magyar iradalm megzáródulását. Csuka Zoltán

A magyar sajtó hőskorából

A cenzura tanácstalan

Az olvasóközönség már az első számok után csodálattal figyelt fel az új nagra. Hogyan? Hát az az új, újag? Így is lehet írni! Akár az országban, amelyet a „szólam szabadság” tanszójének tartottak? Es. csodálkozhat, hogy a cenzura nem avatkozik be, megengedi az erőse hangot, a ki-méltelen bírálatot, a közérdeklő kérdések hátr és merész taglalását. Széchenyi aggodalmában olyan lépésre vállalkozik, amit maga is kétségbeesett kísérletnek mond: a nádorhoz siet és vele tanácskozik, hogyan lehetne a Pesti Hírlapot megfékezni. Szigorú cenzurát ajánl, de néhány nap múlva a cenzura miatt panaszkodik, soraitól kiérlik, hogy maga is teljesen tanácstalan, magára hagyva a Kossuth elleni küzdelemben.

Sem a kortársak nem értették a cenzura magatartását Kossuth lapjával szemben, sem a későbbiek nem magyarázták helyesen s a túlságos engedékenységet a kormányzat megfolyosított szellemének és módszerének tulajdonították. Pedig a valóság az, hogy a cenzura emberei és a felsőbbégek kezdetben teljesen tanácstalanok voltak. A Pesti Hírlap cenzurálásával megbízott Havas utasított két főnököt, Mednyánszky Alajos báró helytartósági tanácsostól, aki azonban nem tud tanácsot adni és maga is Bécshez fordul. Jelentésében azt mondja, hogy Kossuth elköltött nem lehet megérkelni vagy módoztalni. Nem segít, ha egyes szavakat törölnék belőle, maga az, hogy ilyen cikkek megjelenhettek a hogy azokat Kossuth írta, ígaltó. Bécsben az államtanács többzör foglalkozott a Pesti Hírlap cenzurálásának kérdésével, de nem tudott okos álláspontra jutni. A megadott engedélyt visszavonnai nem akarta, ne hogy újabb vihar támadjon a szólam szabadság lábbaltáprás: mi-

att Kossuth lapját viszont annyira veszedelmesnek tartották Bécsben, hogy az görkös tartományokban betiltották, illetve engedélyhez kötötték a Pesti Hírlap járatását és olvasását.

A cenzor: és Széchenyi

Ausztriában tehát tilalmas volt a Pesti Hírlap, Magyarország pedig a cenzornak kellett volna megkezdnie. Még egy évizetdel Kossuth lapjának megjelenése előtt a cenzura számköszorát kezdte tenni a sajtó szabad szabadsághoz megnyilvánására. A politikai eseményeket egyáltalán nem volt szabad fejtegetni és annyi titálmot merészt a szerkesztő és újságról-e, hogy a magyar politikai hírlapsírás Kossuth teletjélt, sem tejtűdhetett. A jámbor Heimecsy is árdrin részesítette javostulumban a cenzura Komáromy Péter helytartósági tanácsa, aki a Jelen-kort cenzurátá, árdrin törőgetést beúta, a székely a „szólam szabadság” tanszójának, amelyekben Széchenyi „foltorgató” elvneke hatását érezte, ilyen cától megjelgyeséte buzta ki: — Adhuc principia Comitis Széchenyi! (Ezek la gróf Széchenyi elvei!)

A túlbuzgó cenzor

A cenzorok azonban nemcsak túrlított, hanem a maguk emés és nézete szerint javították a kéziratokat. Az egyik deákos cenzor barátai körében így fakadt ki egyszer Döbrányey Gábor ellen:

— Ki ez a Döbrányey? Irogat, írogat és nem tud magyarul. Ast írja: Konár. Keremem a szótárban, azt találom: Konár. Kijavítom neki, hogy konár. Ast írja: Brény. Keremem a szótárban, azt találom: Brény. Kijavítom neki, hogy brény. Ha ír, legálább magyarul tanuljon meg!

A megcenzúrázott Berzsenyi-Idézet

Bécsben a nagy riadalom után elhatározták, hogy Kossuth lapját meg kell fékezni! Ezért a cenzurát utasították, hogy szigorúan őrködjék a felsőbb érdekeken. Bizonyos tárgyakról egyáltalán ne engedje meg a cikkezést, a törvényhatóságokban elkövetelt visszafizetések viszont engedjen tágab teret. A kezelt elfogódottság után a cenzor bürgözni kezdett működni. Egyszer tübbizalmában odáig ment, hogy Kossuth vezércikkének ebből a mondatából: "Mindenkinek megvan a maga istene" — az isten szót kiüresítse és helyébe tette: ezemle, hogy a mondat "ateizisták hegyézt" lettje.

Kossuth erre Berzsenynek összes munkáit, amelyben az idézett mondat előfordul, azon tisztelettel küldte a jó urnak, hogy az említett tétel nem tőle, hanem Berzsenyitől ered, ennek munkáit pedig — mint a címlapról látható — Bécsben 1816-ban nyomatták ki az akkori cenzor admittúrja mellett, tehát korántsem foglaltak onok erkölcsetlen, vallástalan tanokat megukban, aminek? üngységa keres. S üngység valóban kapacitálta magát elfvetta a keletvontat s a kltárlt isten szót e megiegyzéssel pontozta vissza: — Mivel Berzsenyi mondta, megmaradt az isten!

Kossuth a nevezetes dokumentumok, mint a cenzori bölcsesség kiáltó bizonyítványát, egy pestmegyei közgyűlésben bemutat-

kál megamlegette. Úgy kellett a diazónak!

A "veres fonal"

Berzsenyi egyre növekvő két székeséssel figyelte Kossuth hírlapiról munkásságát, lapja népszerűségének növekedését és két székeséssel éppen a vezércikk pártján hatása okozta.

— Az angol tengeri had minden a legkisebb kötelein bizonyos veres fonal tűnik elő, mely az elorzás megelőzése. Ez az a baj, ez a feleletre nagy baj, hogy éppen a szerkesztésben sorából és okoskodásból tűnik elő a tévulakra vezet, ezen veres fonal, ezen szövonalasí modor, — trja a Kelet Népe-ben, ebben a legterjedelmesebb és leggyengébb írásban, melyet féltelenül éjnapot egyvető munkájával aszt írt meg és adott ki, hogy a közvéleményt visszarántsa Kossuth hírlapjától. A Kelet Népe körül nagy kavargás támadt, újságírók és politika röpróta-jok jelentek meg, amelyek pro és kontra foglaltak állást. Megszólalt maga Kossuth is és ebben a harcban ő győzedelmeskedett. A Pest Hírlap táborra egyre növekedett, Kossuth eszméi egyre elevenebben hatottak.

Kossuth új szavai

Kossuth gondosan őrködött, hogy a lap minden sora, minden szava — talán, érdekes és magyaros legyen. Idéig még eléggé nem méltatók, nagy érdeme az, hogy magyar közből stílus és nyelvezet megteremtése. A latin-ság beklydült akkoriban szabaddul nyelviskunknak, az új kifejezésekre volt szükség, ez a szükségét elsősorban a hirlap-

írást érezte. Sok hírs és azotelefelelt szóalkotás mellett több olyan szó és kifejezés született akkoriban, amelyek máig megtartották polgárjogukat.

Kossuth nem volt nyelvtész, de a lényeges kérdéseivel nyílt a nyelvészeti kérdésekhez is, amikor új szavakat alkotott, vagy új szóalkotásokat bírált. Mondottuk, hogy a vezércikk szót ő győke-rezette meg nyelviskunkban, a factum, Tatsache szót akkoriban szolgálgal "tettidolog"-nak fordították, bár a tény szót már 1890 körül megalkotta és így leledebe ment Kossuth lényessé tőr a tény mellett, mert szerinte:

— Ami tett, az nem dolog, ami pedig dolog, az nem tett. A mesterek által fordítás helyébe tehát a tény szót ajánlotta és azóta is ezt használjuk. Már lapjaink első számában új szót vezet be, a forumpot, előfogat helyébe vontatott ajánl, a bakter helyét az alkalmazmat éjjört nem tartja megfelelőnek és a virrasztat ajánlja. Kár, hogy a nyelvhasználat nem ennél a szónál állapodott meg, pedig, ahogy Kossuth megemlíti, *Béi Mátyás* sze-

rint felvidéki városunkban a török időkben általában használták. A kitűnő magyar szók, kifejezések egész csoportja válik Kossuth lapja révén közismorú és köztűk sok Kossuth alkotása. Legismertebb azava a tekintély és "vezércikk", de van még egy néhány, amelyeket ma is szőrén használunk. A fát accompli ő mondta, bevezette tények. Az amocidion ideálumra az emmés-társulat használta. Feljelenés, forgalom, gürdülöknek, hatkos, lényessé, ingerültség, haragos, lényessé, kerestérség, kiz-gazdság, közjog, közszellem, lényessé, lovasga, megválas, polgáris, rögzetés, szmnyvonal, tanszék, fizetés, uralom, árnyégy, védvám, stb.; a fordulások kifejezések egész sorát Kossuth társágról és szerkesztői munkájáról vezeti be a magyar közélet nyelvébe. Sok kifejezés máig él, mint a *Széchenyitől* kipeleangerezett "veres fonal". Egyes kifejezéssel, mondatok szülőleg voltak. Talán leghíresebb közülük az a merész felkeltés, amelyet az arisztokráciához írtak: — Veletek, általunk, ha tetek, nélkülöletek, életek, ha kell! Vécsay Zoltán dr.

Egyről-másról...

Tekintőkről áll a lelkünk világát, borból a valóságunk! Egyről-másról világ-ellen. Ennek a világnak képviselői csaknem jutnak ki a nyuszm, mi a megválas, mi a területen állni, mi a rendnyelven holnap. Sobasem értekték meg a trionni megválas, szpondeit, lényessé, mi harcolt...

Mi búzunk a győzelemben és reméljük az új világ-át, ahol egy kanyérért sincs győz-gyobb hatású less, mint szűk de-

borzalmas vörös vilá pestis fenyeget bennünket. Ezre kell győznünk, mert ha nem, akkor a magyar baj könyörtelenül ádózottává válik ennek a homiótgyűv szörnyek. Ebben a küzdelemben nekünk is részt kell vennünk, hiszen nekünk szerepünk volt a régi Európában és ki is tartottunk egy eszed-évig, most is ki kell tartanunk. Felgyűmözött, ántudatosan gondolkodó népek kíván a ml rendeltetésük. Egyesek utánukról nem térhetnek el pillanatra!

Hirdessen lapunkban!

változók, nem rászámít váms a sok ezer meg ezer agyánkat-gédia, hiszen jól tudjuk, hogy és embert arrok megmennyelül-sé kiért. Itt már szó sem lehet amitől. Mindenkinél sul kell venni, hogy o győzhettek, ha utoléd testünk is a győzelem állnak.

Most dől a magyar hajt felénk! Ugyan, ahol a haj láthat, egészenes je betonozás az új energizálást add kezessé, ott a nép-tétlen eljut egy boldogabb életformához, megtartva problémáit megoldást, de ahol ez beteg-köszömbös, ott menthetetlenül bekövetkezik a népi szegedsé. Ne várjunk segítséget senkitől, önmagunkban van a segítség, önmagunkban van a győzelem.

Német részről minden intézkedést megtettek a Badoglio-kormány áruulásával szemben

Olasz fasizista nemzeti kormány alakult,

A német vezérparancsnok-ságának jelentése: A Donec-medencében a szovjet új csapatkötelekkel vetett harcba, amely az ellenség nagy veszteségei mellett tovább folyik.

Charkovtól

délre és nyugatra meghúzott több ellenséges támadás. A közép arcvonalon csak Kirovot keletre eső területen támadott a szovjet nagyobb erőkkel. A több szákaszon az ellenség támadó tevékenysége gyengült. Az előírt harcok során körülzárták egy ellenséges csoportot és azt megsemmisítették. Német és román repülők szerdán is több harcban támogatták a földön harcoló csapatokat. A keleti arcvonalon szerdán 208 páncélos lötkökkel a Finn-öbölben tengerészeti ütegek tűz alá vették a szovjet akaszkodó köteleket. A szovjetek egy hajót és kétötő süllyeszt megromogtak.

Dél-Franciaországban, Olaszországban és a Balkánon, ahol eddig német és olasz csapatok közösen harcoltak, folyamatban van minden intézkedés, amely

Badoglio-kormány-áruulása

következtében szükségesé vált. Calabria nyugati partvidékén német repülők egyik köteléke elhílyeztetett egy csapatállító hajót és találatokat érték el négy nagyobb hajón, közülük egy cirkáló. Erős angol bombázókötletek a megszállt nyugati terület ellen intézett támadás során, valamint az Albani-óceán felett 11 repülőgépet vezettek. Gyors német repülők az elmúlt éjszaka bombázták Dél- és Közép-Anglia katonai és ipari létesítményeit.

Olasz fasizista nemzeti kormány alakult

Az olasz határról érkező jelentések szerint olasz fasizista nemzeti kormány alakult, amely Mussolini nevében dolgozik. A fasista nemzeti kormány rádiófelhívást intézett az olasz néphez és őlesen híkel Badoglio és kormánya ellen. De Gát csak fel-lelőlése Olaszország vereségéért. A felhívás az olasz katonákhoz fordulva felszólítja őket, hogy ne harcoljanak a német hajtársak ellen.

Az állharosság fontossága

Ennek a mostani világháborúnak különösen a mostani negyedik esztendője valóban behatóan nyitotta, hogy az anyaszorjg lakosságának erkölcs, lelki magartása, szűzönhatatlan jellem-züllársága, rendhíttetésen állhatatosága, egy szóval hőmérsége milyen sorcsóftónak fontos! Ezt tanúsítja a német nemzet csodálkozás lelki teherbőri képessége. Csatlódó otthonok, városok, telep-omok, remekebbnél remekebb múkincsek pusztulhatnak el, emberek tízezrek vehetnek el, a égitámadások következtében, de a nemzet isteni, szent lelke nem szabad, hogy ömörömpömpönl! Az ő haza iránt való lelkesedéstől és a pusztító, gyilkoló ellenség-vel szemben érzett, zaskó gyűlöletől éli! Ez és diadalmaszók, eméségesen, csodálatosan, minden okok, minden felszabadult öröfök által ráért kiemelésvedés föföt, magát hitványul, gyáván meg nem adja a kegyetelen, emértelen balsorsnak! Még csak ez is a jövőké, de még az

ellenség által sugallt és gyártott rémhíreket sem terjeszt és nem létezők ezekkel szembe, meg-szédültséggel ismeretlén. Egy-szóval hőmérsége áll a sarat, ha kell mind-ahális!

Aki ezt nem teszi, aki megval-tendő győzelemmel másokat nem-ítget, néget, az nem érdemel meg, hogy egy nemzet tagja, haza fia, vagy testvére legyen! / hogy valaki ideges, még ne-

hisz minden embarnak szűz-idegese van, de uralkodni

Nincs rátabb Mátyás a jövőké-emberről!

Sokan már akkor is jövőké, mikor még anyai vésztől sem volt résták, hogy egy elme-gyűlöletével hullott volna meg-gondolatlan, okos koponyájával! Hinni akorom és hinni megvárni, hogyha a magyarországi magtárogatás a véres, tuskós próbát-son, nem találna histerikus ideg-roncsokra, hanem embertre te-

A füzesszek...
A füzesszek...
A füzesszek...

szállal nem többnek

Máté-Török Gyula ny. ezredes

Figyelemreméltó

megjegyzéseket olvastunk a román propagandáról a magyarországi...
megjegyzéseket olvastunk a román propagandáról a magyarországi...
megjegyzéseket olvastunk a román propagandáról a magyarországi...

Romániai "ellenéségei" kedvezően...
Romániai "ellenéségei" kedvezően...
Romániai "ellenéségei" kedvezően...

Bukaresti kormányzati utas...
Bukaresti kormányzati utas...
Bukaresti kormányzati utas...

székely-területi...
székely-területi...
székely-területi...

Ötven pengő az árokban.
Az elmúlt hó 24-én Sárvárott a Kislaludi Sándor-utca Árkában Németi Kálmán ny. írodattűztől és Farkas Mihály nyomdátulajdonos egy darab 50 pengő bankjegyet találtak. A bankjegyet Németi Kálmán beszovalgaltatta Budapesti László füzesszeknek, ahol igazolt tulajdonos átvette. Amennyiben a pénzért, mint igazolt tulajdonos senki nem jelentkezik, úgy a hadügyi gyermekek megsegítésére lesz fordítva.

Jarasi tiszti értekezlet.
Dr. Hethessy Jenő füzesszek kedden délelőtt a közszolgálati karvezetésben a jaras jezsozi karyval tiszti értekezlet tartott, amelyen a közszolgálati felmerült problémákat beszélt meg. Utána Dr. Ország László ny. varmegyei tiszti füzesszek az Onca hazhelyi ügyében tartott kimerítő és részletes előadást. Végül Kirchner Elek, a marcalvölgyi Vizlarsulat igazgató főmérnöke tartott előadást a marcalvidéki ártéri birtokosoknak a földadó iránti megintetéséről.

Sport. Helsö Imre uradalmi fölszólalás. A Sárvári Levente Egyesület Labdarugó Szakosztályának elnöke az orosz hadműveletről beszélt, amelyet átvetve a Szakosztályi vezetése. Vasárnap folyó hó 5-én az első csapatot elküldte Marosmónyhátra, hogy jelenlétével is győzelemre segítse idegen pályán Sárvár színeit. Sárvár-Il. osztály.

Fizessen elő lapunkra!
Csapat vasárnap délután a jánochnak levontékkal ütközött meg. Altalanos az a vélemény, hogy az őszi szezon sokkal sikeresebb lesz, mint volt az elmúlt évi. A tagok gyűlése is nagy arányokban folyik és az előjelek szerint ezúttal sem lesznek a szakosztálynak, még a mai nehéz viszonyok mellett sem, anyagi gondjai.
- Paraszterőpők a filmen. Filmet készíti a "Szakadék"-ból. Darnas József szimfonikus egy eddig ismeretlen fiatal rendező. Filmkamaras hivatásos lapja szerint Randó László, aki a pécsi egyetemem a film tárgykereséssel doktorált, a "Szakadék" külső felvételét a zalamegyei Túrján akarya elkészítette. A film hitelessége érdekében a parasztszerepeket a parasztnépképelelők fogják játszani.

Kerekpár verseny. Folyó hó 12-én, vasárnap délután fél 3 órai kezdettel jászai levante kerekpárverseny lesz. I. korcsoport 8 kilométer. Tokoros felé vezető úton. II. korcsoport 5 kilométer. Sötéjénvályba. Tokoros-és Cellödömök, III. korcsoport 5 kilométer. Kemenceszentmárton, Vöndök, Csönge, Ocsfyasszonya, Nagyalmányi, Tokoros-és Cellödömök. Gyorsaszoelő.

Közéleti tudnivalók

Tájékoztató a vásárlási engedélyről

A "beszovalgatás" kötelező feladatunk kötelező gazdálkodóknak és áruforgalmat egyénileg történő kérésével kormányhatóságok vásárlási engedély alapján bonyolítják le. A nyilvántartó hatóság a vásárlásra jogosult gazdálkodó beszovalgatásait kötelezően a vásárlási engedélyben felüntetett bízogyszámokkal jellemei. A vásárlásra jogosultt gazdálkodóknak az árú megvásárlásakor a vásárlási igazolványt árú eladó gazdálkodóknak kell átadnia. A vásárlási engedélyvel eladott árú az eladó beszovalgatási kötelezőségnek teljesítésére beszámítja. A vásárlási engedélyvel felüntetett bízogyszámot annak a gazdálkodónak a beszovalgatási kötelezőségébe számítja be a nyilvántartó hatóság, aki azt — az oldással — a hatóság előtt a vásárlási igazolványt 45 napon belül mutatja.

Az olajos-torgalom szabályozása

Ar. 1943. évrben lennagot, nagyrészt kendermagot, ropogmagot, szójababot, tökmagot, ricinamagot, gomborkamagot,

negyedikén

egy esztendője, hogy Budapestet ért első légitámadásra vérdíjazással meghalt. M. Anota egy nehéz esztendő érzésünkkel. A háború még vadabb lett a politika mind baljórangi segítők Európától események esztendő. tettek a friss srt. De nem tud olyan föltekintő lenni a

minden munkánknak...
minden munkánknak...
minden munkánknak...

Hirdetmények

Közírté teszi a közéleti hivatal, hogy mindazok a betegek, akik eddig tejet nem kaptak, jelentkeznének nyilvántartásba vétel végett a közéleti hivatalban, ha betegségeket újkéteit orvosi...
Közírté teszi a közéleti hivatal, hogy mindazok a betegek, akik eddig tejet nem kaptak, jelentkeznének nyilvántartásba vétel végett a közéleti hivatalban, ha betegségeket újkéteit orvosi...

1943 szept. 9.
Közírté teszi a közéleti hivatal, hogy az esztendő nyilvántartó gazdák a kaphatnak...
Közírté teszi a közéleti hivatal, hogy az esztendő nyilvántartó gazdák a kaphatnak...

meglelő bízogyszámpokkal jellemei. A vásárlási engedélyvel kérés gazdálkodóktól folyó hó 13-ig jelentkeznének a közéleti hivatalban. Cellödömök, 1943 szept. 9.

HÍRİK

- Esküvők. Parádi Jólja máv. pénztárest és Magyar István máv. s tisz. 1. évi szeptember hó 8-án délután 6 órakor tartották esküvőiket a cellödömöki apátváros templomban. — Gáti Ernő cellödömöki máv. segédszolgályó

- Ültetés a szombátszávi plébánia templomban Kaposvári Máriát. — Bános Hanna tanyás és Torday Szilárd m. kir. honv. tábornagy folyó hó 11-én este fél nyolc órakor tartják esküvőiket a sárvári plébánia templomban.

- Hirtelen halál. Sütöcs csepés érte Kirchner Elekét, marcalvölgyi Vizlarsulat karyától főmérnökét, ugyas az Onca Farkas Dezőb cunveczerede, a napokban Budapestben a villamoson utazva súlyosbülés következében meghalt. Orvegye és Sgyermeke gyászolják.

- Visszagutétel. Káldi István és Hartal László cellödömöki máv. forgalmi napiújsok Szombathelyen sikerrel letették a forgalmi eszközökét.

- Nyugdíjas vasutasok gyűlése. Az állomásnökök szónok hiva fel a nyugdíjas vasutasokat, hogy saját érdekükben azonnal jelentkeznének az állomás kezelőfőnökében.

A Cellödömöki Hírlap

A kornyék legényesebb hetilapja!

11. ár. cellödömöki áll. nyomda hat. pap. 455/1943. szám.

Hirdetmény

A cellödömöki m. kir. állami mentelep állományszólalozó felmérés határozat folytán iszvaltított ménak (herélték) folyó hó 19-én vasárnap délelőtt 10 órakor a mentelep udvarán nyilvános árverésen eladásra kerülnek.

Cellödömök, 1943 szeptember 7. Mentelepapparcsnok hiv. távol: Balás Zoltán azázados

szólal az egészség-megőrzésért

szólal az egészség-megőrzésért

szólal az egészség-megőrzésért

Tudás Kérsig...
Lapírca cellödömök szept. 12. eszt. 7.